

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Средняя общеобразовательная школа № 2» с. Кызыл-Мажалык Барун-Хемчикского кожууна Республики Тыва»

Рассмотрено на заседании

Согласовано

Утверждено

Руководитель ШМО

заместителем директора по УВР

директором школы

Сер. Ивтиер М.Т.

Заместитель директора по УВР

Сарыглар Г.Б.

Протокол № 1

от 28 августа 2024 г

Приказ № 113 от 28 августа 2024 г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА 6 класса по радиотелитературе.

Муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения

«Средней общеобразовательной школы № 2 с. Кызыл-Мажалык»

Учитель Куасулет Армена Николаевна

на 2024-2025 учебный год

Рассмотрено на заседании

педагогического совета №

от 28 августа 2024 г.

Тыва чогаалды өөредиринге тайылбыр бижик

Тыва аас чогаалы, чечен чогаал чоннуң чогаадыкчы салым-чаяянының боттут көстүүшкүннери болур. Аас чогаалы тыва чоннуң ада-өгбелериниң чүс-чүс чылдарда чогаадып, болбаазырадып келген сөстүң уран чүүлү болур. Ооң эстетиктиг чаңчылдарында даянгат, делегейниң улустарының (эң ылаңгыя орус, моол) литератураларының үлегер-майыын эдерип, тыва чечен чогаал 20 чүс чылдың чээрбиги чылдарындан бээр боттанып келген. Амгы үеде тыва аас чогаалы болгаш литература Тыва Республиканың чонунуң культуразының эң улуг доктаамал эстетиктиг чаңчылдарлыг уран чүүлү болу берген. Ол ам чонну чаагай чаңчылдарга, кижизидериниң, өгбелерниң алдарлыг төөгүзүн өөренириниң, келир үеге бүзүрөп болурунуң идегелин быжыглаар чепсээ апарган. Ынчангаш тыва чогаалды өөредириниң программасы үндезин деңнелге Тыва Республиканың Өөредилге яамызының «5-11 класстарга Программалар. Тыва дыл. Харылзалыг чугаа сайзырадылгасы. Тыва аас чогаалы болгаш литература» деп номунга үндэзилеп делгеренгей тургустунган.

Тыва чогаалды өөредириниң сорулгалары, кылыр ажылдары. Аас чогаалы болгаш литература кижилерниң медреселин сайзырадырынга, сагыш-сеткилин байыдарынга, аажы-чаңын хевирлээринге, чоннуң чаагай чаңчылдарын эдереринге аажок улуг салдарны чедирип турар, ынчангаш оларны уран чүүлдүң өске-даа хевирлери-биле холбаштырып өөретпишаан, дараазында сорулгаларны салган:

-Тыва улустуң шаандагы болгаш амгы амыдыралы-биле, хосталга, аас-кежик дээш чоннуң демисежип чораанын өөреникчилерге таныштырар, төөгүчү ёзу-биле угап өөредир.

-Россияның хой националдыг улустарының акы-дуңма харылзааларын, кожа-хелбээ чурттар, депшилгелиг чоннары-биле харылзааларын көргүскен чогаалдар-биле чалыыларның интернационалчы, патриотчу кижизидилгезин быжыктырар.

-Улустуң аас чогаалының, литератураның курлавырларын аныяк салгалды чаагай идеалдарга, улусчу моральга, ужур-чурумга, төрөөн чуртунга, чонунга, төөгүзүңге чоргааралды, бойдуска, кижиге, дириг амытаннарга гуманисти хамаарылгалыг болурунга кижизидеринге ажыглаар.

-Тыва литература амыдыралга тура-соруктуг, омак-сергек, бурунгаар чүткүлдүг, хей-аъттыг, күш-ажылга болгаш эстетикага кижизидип, ону алдаржыдып өстүреринге чепсек болур.

-Улустуң аас чогаалының, литератураның теоретиктиг билиглерин быжыг шингээттиргеш, оларны амыдыралга ажыглап билиринге өөредир.

-Чогаалдарның идеялиг утказын, уран-чеченин медреседип, уран номчулгага быжыг хандыкшылдыг болурунга өөредир.

-Үе-үеде тыва литератураның шиитпирлеп турганы хөй айтырыгларын тыва чогаал эртемниң башкылаашкынынга чаа чогаадыкчы, тывынгыр, ханы билии, хей-аът кирикчи эрудициязы, бодунуң үлегерлиг чоруу-биле өөреникчилерниң дилеп тывар, сонургалдыг ажылдаарын чедип алыр.

Программада кирген чогаалдар 3 блүкке хувааттыгнан:

1. Албан номчааш, башкының дузаы-биле сайгарып өөренир чогаалдар.
2. Немелде номчулгага хереглээр чогаалдар (5-7 кл.).
3. Класстан дашкаар номчуур, өөреникчилерниң эстетиктиг билиглерин байыдар чогаалдар. Оларны өөреникчилер эки тура-биле шилип номчуур. КДН-га чүгле программада кирген даңзыдан аңгыда, өөреникчилерниң хар-назынынга, ниити деңгелинге тааржыр тыва болгаш Россияның, делегей, акы-дуңма хөй националдыг литератураларының тыва дылче очулдуртунган чаа номнарны башкы өөреникчилерге үргүлчү сүмелээр.

5-11 класстарга тыва чогаал эртемни өөредириниң кол угланыышкыны, негелделери. Аас чогаалы болгаш литература кижилерниң медреселин сайзырадырынга, сагыш-сеткилин байыдарынга, аажы-чааын хевирлээринге, чоннуң чаагай чаңчылдарын эдереринге аажок улуг салдарны чедирип турар, ынчангаш оларны уран чүүлдүң өске-даа хевирлери-биле холбаштырып өөретпишаан, дараазында угланыышкынныг негелделерни салган:

-аас чогаалы болгаш литература тыва школаларда уран чүүлдүң өске-даа хевирлери-биле холбаштырып ыяп өөренир, башкылаар эртем;

-тыва улустуң аас чогаалы болгаш литература Төп Азияның болгаш өске-даа девискээрге чоннарның литературалары-биле тудуш хөгжүп, улусчу эстетиктиг принциптерге, реализмге үндезилеттингенин, үе-үеде тыва литератураның хөй айтырыгларын, темаларын чогаалчы бүрүзү бодунуң өскелерден ылгавырлыг уран-чечен аргалары-биле көргүзүп турарын өөреникчилерге билиндирер;

- тыва улустуң аас чогаалы болгаш литератураның төөгүзү нарын, ооң оруунга шаптараазыннар частырыглар турган дээрзин чогаалчы бүрүзүн өөредип тургаш оюп эртпези чугула;

-тыва чогаалдардан аңгыда, Россияның болгаш делегей литературазының тыва дылче очулдуртунган чогаалдарын база өөреникчилерниң хар-назынынга, ниити деңгелинге тааржыр чаа үнгүлээн чогаалдарны башкы сүмелеп, кады сайгарар;

-бистиң чурттуң улустарының, классиктиг болгаш акы-дуңма хөй националдыг литератураларының байлак чүүлдерин шингээттирип, литературлуг, интернационалчы, шыдамык, кээргээчел, дыңнангыр, хүндүлээчел кижилер кылдыр өзериңге идигни бээр.

5-11 класстарга тыва чогаал эртемни өөредириниң методтары, технологиялары. Чечен чогаалды школага башкылаарының 4 кол методтары бар, ынчангаш оларны ажыглаарын сүмелеп турар.

Чогаалчы хамаарылгалыг номчулганың методу өөреникчи бүрүзүнүң чечен сөстү чугаалап, дыңнап, ажыглап билип чоруурун, оларның сеткил-сагыжын доюлдуруп, литературлуг маадырларның үлегери ёзугаар ажыл-херектерге хандыкшылын күштелдирер, чогаалга салым-чаяанныг өөреникчилерни чедип алыр. Сөс бүрүзүңге, фраза, домак бүрүзүңге номчукчунуң кичээнгейин негээр, бодалдарын ханыладыр, доюлдуруп нарын ажыл: башкының аянынг номчулгасы, өөреникчилерниң аянынг номчулгасы, тайылбырлыг номчулга, чогаал дугайында беседа, боданып харыы тывар айтырыглар салыры, бижип харыылаар онаалгалар бээри. Бо методту ажыглап турар өйдө өөреникчилерниң кылыр ажылдары: чечен чогаалды класска, бажынга номчуур, аянынг номчулга, идепкейлиг, кичээнгейлиг дыңнаар, чогаалдың кезектериниң планын тургузар, сөзүглелдин уткаын эдerti чугаалаар, сөзүглелди

ажыглап сценарий тургузар, өөредилге номунда чуруктарны кичээнгейлиг көөр, чогаалга хамаарыштыр чуруктар чуруур, чогаал дугайында бодалдарын аас болгаш бижимел-биле илередир.

Дилеп тыварының методунда өөреникчилерниң ажил-чорудулгазының хевирлери көвүдөп, нарыыдап эгелээри, башкының салган айтырыгларынга, онаалагларынга өөреникчилер харыы тып өөренир. Принципи - бодунуң тыпкан билии уттундурбас. Чечен чогаалды сайгарарының аргаларын шингээттирери, сөстүң уран чүүлүнүң хоойлуларын билип алыры, чогаалды шүгүмчүлөлдиг үнелээринге өөредир. Дилеп тыварының методунда өөреникчилерниң кылыр ажилдары: башкының салган айтырыгларынга, онаалгаларынга хамаарышкан цитаталарны шинчилел ажилдарындан болгаш чечен чогаалдан тып чыыр, чогаалды сайгара аарак эдерти чугаалаар, цитаталары ажыглаар, бир чогаалды өске чогаал-биле деңнеп тургаш теория болгаш өске эртемнер-биле холбаштырып сайгаргаш, түңнелин бижип илередир, чогаалдыг бижиир, каталог ажыглаар, конспект кылыр, цитаталарны тып, ушта бижиир, бижимел ажилдарга оларны ажыглаарынга чаңчыктырар, улус мурнунга илеткелин кылып, камгалап чугааланырынга өөредир.

Шинчилел методу - өөрөнгөн чогаалда көрдүнмээн айтырыгларны сайгарар, өөреникчилерниң бот-тускайлаң чоруун илередир, шинчилекчи салым-чаяанын сайзырадыр база бир үрө-түңнөлдиг чөпсөк. Шинчилел методунуң түңнели - илеткел, реферат, эртем ажылы, словарь, аудио, медиа, видео материалдар бооп болур. Шинчилел методун ажыглап тургаш башкы өөреникчилерге харыы негээр айтырыглар салыр, семинарлар темалары, илеткел бижиир, дыңнадыг, презентация кылыр, номчаан болгаш сайгарган үзүндүзүңгө чурук чуруур, программада кирбээн чогаалдар-биле деңнелгелиг сайгарылгалар кылыр онаалгаларны бээр.

Дыңнадыг методу - чечен чогаал өөредириниң, өөреникчилер кижизидериниң эң-не делгереңгей ажыглаттынып турар чөпсөк. Номнарда, сеткүүлдерде, өөредилге номнарында, шүгүмчүлөлдиг материалдарда чогаал дугайында билиглерни бээр метод. Өөреникчилер бедик шынарлыг, бүгү талазы-биле бодап тургускан барымдааларга, эртемге, теорияга даянган харыыларны бээр ужурлуг. Бир чогаалды өске дөмөй чогаал-биле деңнеп сайгарарын, дыңнадырын негээр. Өөреникчилерни, дыңнап, түңнөп, бодап, шингээдиң ап чаңчыгарынга кижизидер. Өске кижиниң чугаазын кичээнгейлиг, шын, хүндүткелдиг билип дыңнаарынга кижизидер.

Дыңнадыг методунга ажыглаар аргалар: чогаалчының допчу-намдары болгаш ооң чогаалдыкчы ажил-чорудулгазының, чогаалга хамаарышкан үндезинниг, критиктиг статьялар дугайында башкының янзы-бүрү хевирлерлиг дыңнадыглары (лекция, презентация, аудио, медиа, видео, көргүзүг материалдары), кыдыраашка конспект кылыры, самбырага планнар тургузары, техниктиг херекселдерни (компьютер, экран, проектор, магнитофон, интернет-ресурс) дээш о.ө.

Дыңнадыг методун ажыглап тура башкы онаалгаларны амгы үениң амыдыралынга, өөредилге негелделеринге дүүшкен бот тывынгыр чорукка өөредир, онаалгаларны берзе чогулгалыг, өөредилге номунда айтырыглар ёзуугаар онаалга бээр, чаа материалды медреселдиг шингээдиң алырын негээр, көргүзүг материалдарының янзы-бүрү хевирлерин кылырын, чогаалды катап-катап номчуурун сүмелээр.

Дыңнадыг методунга өөреникчилерниң кылыр ажилдары янзы-бүрү: конспект планнаны тургузар, ону бижииринге чаңчыктырар, айтырыгларга аас болгаш бижимел-биле харыылаар, илеткел, дыңнадыг, шинчилел ажылы кылыр, башкының чугаазын идепкейлиг, киржилгелиг дыңнаар.

Амгы үеде өөредилге херээниң чаа үе-чадазында «Чаа школа» деп программа школага башкылаашкынны бедик деңгелге көдүрерин шыңгыы негеп келгенде, чечен чогаал башкылаашкынының методтарының амыдыралчы ужур-дузазын улам улгаттырар. Башкы бүрүзү чогаадыкчы ёзу-биле класстарга чогуур үезинде билдилиг ажыглаары, бодунуң дуржулгазынга даянгаш, методтарны улам байыдары негеттиниң турар.

Тыва чогаалга өөредилге программаны боттандырарына ажыглаар чугула технологиялар: *По организационным формам - образовательная технология:* 1. Классно-урочная систем; 2. Технология индивидуального обучения; 3. Технология индивидуализации обучения; 4. Технология группового обучения. *По преобладающему (доминирующему методу) -технологии личностно-ориентированного обучения:* 5. Технология проблемного обучения; 6. Технология развивающего обучения; 7. Технология обучения в диалоге; 8. Игровые технологии; 9. Технология «Портфолио». *По типу управления познавательной деятельностью:* 10. Технология сотрудничества; 11. Информационно-коммуникационные технологии; 12. Исследовательская технология; 13. Проектная технология; 14. Здоровьесберегающие технологии; 15. Дистанционные технологии.

5-11 класстарга тыва чогаал эртемине хыналда ажылдарның үнелели. Хыналда ажылдар - чогаадыглар, эдертиглер сөзүглелдери амгы үениң негелделеринге, амыдыралчы дуржулгага барымдаалаан кижизидикчи уткалыг болуру чугула. Олар уругларның назы-харына, өөрөнгө темаларына дүүшкөк болуру албан. Хевирлерин башкы уругларның билииниң, кадыкшылының аайы-биле ыяп-ла таарыштыр шилип алыр. Дылдың уран-чечен аргаларын сайгарарына, сөзүглелди билиринге, номчаанына, чогаал маадырларына, авторга, чогаалда болуушкуннарга хамаарышкан янзы-бүрү онаалгалар уругларның чогаадыкчы чоруун сайзырадыр ужурлуг.

6 класска төрөөн чогаал эртеминиң утказы болгаш тургузуу.

Чогаал теориязы:

Чугаа сайзырадылгазы.

Улдуң аайы-биле тыва дылдың шактар үлелгези

Класс	Шактарның саны												
	Чылда	Неде- ляда	I	II	III	IV	Хыналда ажыл (план.)	Хыналда ажыл (админ.)	Чугаа сайзырадылгазы				
									Шупту	I	II	III	IV

6	68	2	18	14	20	16	4	4	6	1	1	1	3
---	----	---	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---

6-ГЫ КЛАССТЫ ДООЗУП ТУРА, ӨӨРЕНИКЧИНИҢ ШИҢГЭЭДИР

КОЛ БИЛИГЛЕРИ БОЛГАШ МЕРГЕЖИЛДЕРИ

6-гы классты доозуп тура, өөреникчилер дараазында арга-мергежилди шингээдип алырлар:

- алгыш-йөрээлдерни аас болгаш бижимел чугаага ажыглап билир;
- чогаалдардан алдынган үзүндүлөргө аттарны чогаадып, цитаталыг планны тургузуп билир;
- номчаан чогаалдарының кол-кол болуушкуннарын, аразында харылзааларын тодарадып шыдаар;
- шээжи-биле өөрөнгөн чогаалдарын шын, аянныг, тода эдерти чугаалап билир.
- өөрөнгөн чогаалдарының утказын болгаш ында болуушкуннарны дес-дараалай чугаалаар болгаш оларга презентацияны тургузарын билир;
- чогаалда чуруттунган кол болгаш ийиги чергениң маадырларын тодарадып, оларга аас болгаш бижимел характеристикаларны берип шыдаар;
- өөрөнип эрткен сөзүглелдериниң уран-чеченин сайгарбышаан, оларның ужур-дузазын тайылбырлап шыдаар;
- чогаалдың утказың чугаалаарының аңгы-аңгы хевирлерин (делгереңгей, шилилгелиг, допчулай) чорудуп билир;
- номчаан чүүлүнгө бодунуң хамаарылгазын илеретпишаан, кыска унелелди бижип шыдаар;
- өөрөнгөн чогаалдарыңга аас болгаш бижимел ажылдарны күүседип билир;
- словарьларны ажыглап билир болгаш оларны номчаан чогаалдарыңга хамаарыштыр чөптүг ажыглаар;
- немелде литература-биле база улуг улустуң медээлери-биле ажылдап билир болур ужурлуг.

Предметтиг түннелдер

Өөреникчилер шингээдип алыр:

- шүлүктүн темазын болгаш идеязын бодунуң көрүжү, чижектер- биле тодарадып билир;
- аянның номчулганы негелде ёзугаар күүседип билир;
- тоолчургу чугааларнын идеялиг утказы-биле ажылдап билир; тыва чоннун аажы-чанында мөзү-шынарының бедии, чөптүг, шынчызы, төрөөн черинге шынчы бараан болуру дээш о.ө. омур-хевир дугайын бодунун угаап, билип турары-биле бадыткалдыг чижектерлиг харыылап шыдаар;
- төөгү чугаа - аас чогаалының бир тускай жанры деп билип, шингээдир;
- төөгүлүүг бадыткалдыг чижектерге даянып, сөзүглелдин утказын ажыдып билир;
- чоннун төөгүзүн, чаңчылчаан ёзу-чаңчылдарын, улустун ырларында кижинин иштики делегейин өөренир;
- улустун ырларын кууседип билир;
- алгыштар - аас чогаалынын эн-не эртеги уеден бээр тускай, шулук тургузуглуг жанры деп билип, шингээдир;
- ееренген тоолдарынга дөмейлештир бодунуң тоолдарын чогаадыр;
- бурят болгаш тыва үштөөн одуругларның онзагайын тодаргайлап билир (аас чогаалынын бир хевирин);
- басняда авторнун туружун, сюжет-композициялыг онзагайын тодарадып билир;
- «басня» деп терминни, анаа хамаарышкан сөстөрни ажыглап тура, сөзүглелди сайгарып билир;
- басняның өөредиглиг талазын сайгарган чугаага киржир;
- басняны рольдап аянның номчуур;
- проза чогаалындан үзүндүнү аянның номчуп күүседир;
- чогаалда персонажтар-биле диалог чугаа тургузуп шыдаар;
- тоожунун маадырларынга деннелгелиг характеристика берип билир;

- маадырларга портрет тургузуп билир;
- чангыс маадырга характеристика берип билир;
- маадырларның хеделиишкиннеринге бодунун хамаарылгазын илередип билир;
- шии чогаалынын улустун аас чогаалы-биле харылзаалыын илередип билир;
- чогаалды кандыг-бир литературлуг жанрларга хамаарыштырып, тайылбырлап билир;
- чечен чогаалдын идеязын тодарадып, ында теманы болгаш идеяны билип, тайылбырлап шыдаар;
- дыннаан азы номчаан сөзуглелинге хамаарышкан айтырыгларга харыылап билир;

- башкынын, дагып кааны чогаадыкчы хевирнин бижимел ажылдарын кууседип шыдаар;
- дылдыч чурумалдыг аргаларынын омур-хевир тургузарынга авторнун ажыглаанын илередип билир, идея тодарадырынга оон салдарын тодарадып билир;
- автор дугайында медээни Интернет четкизи болгаш еске-даа ундезиннерден тып билир.

Өөреникчи шиңгээдип ап шыдаптар аргалыг:

- *чечен чогаалдың уран чуулдуң өске хевирлери-биле капсырлаштыр чуртталганы дыл дузазы-биле чуруурунун онзагайын тодарадып билир;*
- *чогаалда дылдыч чурумалдыг аргаларын тып, оларның чогаалда салдарын тодарадып билир;*
- *идея илередиринге дылдыч чурумалдыг аргаларының дээштиин билир;*
- *чогаалчыларның чаңгыс идеялыг уткалыг чогаалдарын номчуп, деңнеп билир;*
- *«легенда» болгаш «миф» деп билишикиннерниң онзагайын тодарадып билир;*

- чоннуң кузелдериниң мифтерде болгаш чудулгеде киргенин, октаргай - делегей, бойдус болуушкуннарын холбап, тайылбырлап билир;
- теегу чугааларда хеередишикин (чогаадып каан) болгаш фантастика киргенин илередип билир;
- тыва улустуң ырларында теегулуг болуушкуннарны, чоннуң сагыш-сеткил, мезу-шынар унелериниң киргенин тодарадып билир;
- тыва улустуң ырларында темаларның хей янзылыын тайылбырлап билир;
- йерээлдерниң хевирлери, янзылары болгаш тургузуунуң онзагайын, ужсур-утказын тодарадып билир;
- алгыштар болгаш йерээлдерни ылгап билир;
- алгыштарның уран-чечен, дыл база композиция талазы-биле онзагайын тодарадып билир;
- хувискаал, чаа амыдырал, чаа уе темазын Агар-Сандан ыяштың овурун дамчыштыр чураанының онзагайын билир;
- тоолдарда гипербола болгаш литоталарның салдарын илередир билир;
- кешкун чоннарның еередишлиг мерген чугааларының ун алчыл турарын деңнеп, сайгарып билир;
- сезуглелди долу азы шилилгелиг аас-биле (бижимел) эдерти чугаалап билир;
- чоннуң тоолдарын авторлуг тоолдардан ылгап билир;

- Ада-чурттуу Улуг дайынының чылдарында чоннуң маадырлаг чоруунуң дугайында чогаалдарны номчуурунуң, сайгарып чугаалажсырының чугулазын билип турар;
- басня жанрының тывылганының тввгузун шицгээдир, тургузуунуң онзагайын билир, катантап турар;
- чогаалда авторнуң туружун, авторнуң идея илередириниң онзагай салым-чаяанын сайгарып турар;
- чогаалда чырыттынган болуушкуннарга бодунуң хамаарылгазын бадыткалдыг сайгарып билир;
- персонаж болгаш прототип, авторнуң овуру, допчу намдары, лириктиг маадыр болгаш шулукчу;
- свзуглелде янзы-буру овор-хевирниң ужур-утказын (кижсиниң овуру, бойдустуң овуру, уениң овуру, чылдың овуру, дириг амытанның овуру, болуушкуннуң овуру, бир чуулдуң овуру) билир;
- тыва аңчыларның чаңчылдары болгаш дурумнери-биле таныш;
- аңгы-аңгы чогаалдарда аваларның овор-хевирин деңнеп билир;
- ишинде чврулдээни, оларның идеялиг утказын болгаш темазын билир;
- маадырларның чугаа-домаа, хвделишикиннеринге даянып, тодаргай чуруп билир;
- чогаалга план тургузуп билир, план ёзугаар эдирти чугаалаар;
- башкының удуртулгазы-биле чогаадыкчы ажылдарны (твлевилел, шинчилел ажылдар, презентация дээш о.в.) кылып билир.

6-гы класска төрөөн чогаалда календарь-тематиктиг план

№	Теманың ады	Онаалгазы	Шагы	Эрттирер хүнү		Эдилге кылганы
I кезээ. Аас чогаалы-чоннун эртинези						
1	Киирилде кичээл: Литература-сөстүн уран чүүлү»	Чогаал дугайында цитаталар тывар. Арын 3 номчуур	1			
2	Чогаал теориязы. Мифтер, тоолчургу болгаш төөгү чугаалар	Номчуур. Арын 4-6	1			
3	«Ай, Хүн», «Чеди-Хаан сылдыс», «Үгер канчап дээрже үне бергенил?	Ай, хүн дугайында медээлер чыып бижиир. Чеди-Хаан сылдысты чуруур. Бодунун сылдызының дугайында билип эkkээр.	1			
4	«Кижиканчап эн-не күштүг амытан болганыл?» «Күскениң чылга киргени»	Чогаалдың планын тургузар. Утказынга дүүштүр чурук чуруур	1			
5	«Үттүг-Хая дугайында тоолчургу чугаа»	Чогаалдың планын тургузар. Мөзүлүг, мөзү чок маадырларның характеристиказын бижиир	1			
6	«Хайыракан», «Теве –Адар»	Планын бижиир, Хайыракан дугайында ыры, шүлүк тып бижиир.	1			
7	«Амыр-Санаа дугайында төөгү чугаа»	Хооредиг чижектерни айтыр, Черлер аттарын ушта бижиир	1			
8	«Кыры сөөгү»	Утказынга дууштур чурук чуруур. Утказын дамчыдар. «Кыры шимчээрге, хырын тодар» үлегер домакка дүүштүр чогаадыг бижиир	1			
9	"Хөөмейлээр Бүдүкпен»	Тыва хоомей, сыгыт дугайында билип эkkээр	1			
10	Чурук-биле ажыл. Арын 24, Тыва улустун мифтери. Номчуп сайгарар	Чурукта тыва эдилелдерни бижиир	1			
11	Чогаал теориязы. Ыр, кожамык дугайында билиг.	Конспектилээр арын 25-26, 3-4 кожамык бижип эkkээр.	1			
12	Тыва улустун ырлары. Хосталга дугайында ырылар "Кадарчы", "Ала караан дешкен болза", «Очалаңдан кедилерин»	Тургузуун, утказын дамчыдар	1			
13	Төрээн чер дугайында улустун ырлары. «Межегей, Самагалдай, Хандагайты, Тооруктуг долгай тандым», «Өдүген-Тайга»	Сайгарылгалыг номчулга	1			
14	"Күш-ажыл, мал-маган дугайында ырылар. «Дөгээ-Баары»	Мал-маганнын аттарын бижиир	1			

15	Кожамыктар.	Аас чогаалынын бир хевиринден шээжи	1			
16	Алгыш-йөрээлдер. «Өг-бүлө туткан аныяктарга йөрээлдер»	Алгыш-йөрээлдернин идеялиг утказы-биле таныжылга	1			
17	Макталдар болгаш чалбарыглар. «Аңчының чалбарыы», «Шүүлген мөгеге мактал», «Аътка мактал», «Оран-таңыга чалбарыг»	Чечен чогаал номнарында шулуктерден уран аргаларны тып бижиир	1			
18	ЧТ. Хам алгыштары. Ондар Шокар-Хамның тайга-сынны алганганы.	Узунду шээжилээр, шилип алыр	1			
19	Хамның чаштарны алганганы. Хамның шагааны алганган алгыжы.	Айтырыгларга харыылаар. Арын 41	1			
20	Авторлуг тоолдар. С.Сарыг-оол "Агар-Сандан ыяш». Символ дугайында билиишкин	Номчуур 41-44 Словарь-биле ажыл	1			
21	С.Сарыг-оол "Агар-Сандан ыяш» Маадырларның характеристиказы. Аңгы демиселин көргүскени	План бижиир	1			
22	Чогаал теориязы. Гипербола болгаш литота дугайында билиг	Чижектер тывар	1			
23	КДН. Алтаргана. Бурят улустун аас чогаалында триадалар(ожук даштары)	Тыва чогаалдар-биле деннел. Чогаадыг «Үш айыылдыг чүүл»	1			
24	Делегей чоннарының литературазы. Гримм алышкылар «Ак чылан»	Номчуур. Планны эде тургузар	1			
25	Поэзия. С.В.Козлова «Аъттыг-шеригжи кыс»	Бир кезээн шээжилээр. С.Козлова дугайында дыңнадыг кылыр	1			
26	Кузнецов.И.Т «Хайгыылчы Тоютчук»	Айтырыгларга харыылаар арын 65 №3	1			
II кезээ. Ойнай-сылдай сойгалажыр						
27	К.Э.Кудажы «Маргылдаа»	Шээжилээр. Маадырларны чуруур	1			
28	С.Сүрүн-оол «Аът биле оор»	Маадырларнын характеристиказын бижиир	1			
29	Крылов И.А «Шиижек биле Көге-Буга»	Мөзүлүг болгаш мөзү чок маадырларның характеристиказы	1			
30	Чогаал теориязы. Басня дугайында билиг	Номчуур	1			
III кезээ.Элэдилер делегейи						
31	С.Тока "Мерген"	Пейзаж чуруур.	1			
32	С.Тока «Тас-Баштыг»	Маадырларнын характеристиказын бижиир	1			
33	С.Тока «База кыш»	Словарь-биле ажыл.	1			

34	С.Тока «Шаагай»	План бижиир. Диалогту рольдарга номчуур.	1			
35	Чогаадыг "Ава киж амыдыралдың чөлөңгиижи" (Тас-Баштыгга даянып бижиир)	Төндүр бижиир	1			
36	Тест-биле ажыл. Өөрөнгөн чогаалдарыңга даяныр	Тест тургузуп өөренир	1			
37	С.Сарыг-оол «Ол-ла Маскажык» Тема, идеязы	Номчааш, күскү бойдушту чуруп көргүскени	1			
38	С.Сарыг-оол "Ол-ла Маскажык" чогаалдың маадырларының характеристиказы	План бижиир.	1			
39	С.Сарыг-оол "Ол-ла Маскажык" уран-чеченин көргүскени. Ада-Чурттуң Улуг дайыныңга чоннуң патриотчу хөөнү. Амгы үе-биле деңнел	Чогаадыг "Езулуг маадыр", «Мээң ынак маадырым»	1			
40	Чогаал теориязы. Чогаал маадырының дугайында билиг	Номчааш, таблицаны долдурар арын 99	1			
41	О.Сувакпит «Буянның сергези» Дылының уран-чеченин сайгарар	План бижиир	1			
42	О.Сувакпит «Буянның сергези» Фронтуга дузаны көргүскенин амгы үе-биле деңнээр	Словарь-биле ажыл	1			
43	М.Дюнгар «Хлеб» Маадырларның аажы-чаңы, туружу	Чурук чуруур	1			
44	М.Дюнгар «Хлеб» Тема, идеязын тодарадыр.	Чогаалдың утказыңга дүүштү үлегер домактар бижип эккээр.	1			
45	КДН. А.Неверов «Аыштыг-чемниг Ташкент хоорай»	Чогаадыг "Хлеб амыдыралдың..."	1			
46	Ш.Суваң «Киж-Бүрүс»	Тоожунун тема, идеязын тодарадыр	1			
47	Ш.Суваң «Киж-Бүрүс» мөзү-шынар темазын чырытканы	Планын бижиир	1			
48	Ш.Суваң «Киж-Бүрүс» дылының онзагайы	Чурук чуруур, камгалаар.	1			
IV кезээ. Ыт-шынчы өңнүн						
49	Ойдан-оол Х.М. "Эзир" чогаалдың маадырларының характеристиказы	Ак анчынын портредин чуруур	1			
50	Ойдан-оол Х.М. "Эзир" чогаалдың уран-чечени	Планын бижиир	1			
51	Ойдан-оол Х.М. «Эзир»	Айтырыгларга харыылаар арын 148 №5	1			
52	Ш.Суван "Азыранды" Маадырларның онзагайы	Характеристиказын бээр. Таблицаны долдурар арын 153	1			
53	Чогаадыг "Ыт-кижиниң өңнүү"	Төндүр бижиир	1			
54	Ш.Суваң «Азыранды»	План бижиир	1			

55	Проза шүлүк чогаалының ылгавырлыг талалары	Номчааш, сайгарар	1			
V кезээ. Тыва чуртум делгемнери						
56	С.Сарыг-оол «Күс»	Доктаадыр	1			
57	М.Б.Доржу «Экии, Тывам!»	Тыва дугайында демдек аттары бижиир	1			
58	Кенин-Лопсан М.Б «Авамнын өө» Чогаал теориязы Пафос	Доктаадыр	1			
59	Оралбаев О. «Тыва черге мөгейиг»	Деңнелгелерни, эпитеттерни тывар. Тыва кижикандыг кижил деп айтырыгга харыы бээр.	1			
60	А.Даржай «Өгге йөрээл»	Чогаадыг «Өг-тыва кижиниң ыдык оран-савазы»	1			
61	Салчак М.Б «Амытаннар чылы»	Номчуур. Чурук чуруур	1			
VI кезээ. Көжеге-даа ажыгтынды						
62	В.Ш.Көк-оол «Чаргы» Чогаалдың идеялиг ужур-утказын илередир	Номчуур	1			
63	В.Ш.Кок-оол «Чаргы» Маадырларның характеристиказы	Уран-чеченин тодарадыр	1			
64	Е.Танова «Илбилиг согун»	Маадырларнын характеристиказын бижиир	1			
65	Е.Танова «Илбилиг согун»	Шииде аас чогаалынга хамаарышкан чижектерни ушта бижиир.	1			
66	Е.Танова «Илбилиг согун»	Словарь-биле ажыл	1			
67	КДН Н.Куулар "Дөрт тынныг Алдай-Чечен дугайында ыр"	Арын-нүүр дугайында ажык чугаа. Кижиниң аажы-чаңыга хамаарышкан эки сөстөр тывар	1			
68	Түңнел кичээл. Өөрөнгөн чогаалдарының авторларын бижиир.	Чайын номчаан чогаалының сайгарылгазы.	1			